

נקודה למחשבה

חודש שבט

גליון מס' 76

לקבלת העלון במייל, תגובות, הארות והערות - 0527-696-749 או Nekuda52@gmail.com

לתרומות - חשבון 446007, סניף 533, בנק הפועלים. לציין לעלון.

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, לרפואה וכן לישועה. 700 ₪ = 5000 עלונים נטו להדפסה וחלוקה

איך לא הצטרפת למייל? העלון אצלך מידי חודש. וגם אם יש לך סיפור מהחיים או מאמר יפה? שתף אותנו ונפרסם...

שחרר בשביל שתשתחרר

"משכבת חיקך שמר פתחי פיך" (מיכה ז,ה), ומי זו "שכבת חיקך" שנמצאת איתך לעולם מעת הלידה ועד אחר המיתה? זו הנשמה השוכנת בגופך ומעידה עליך בפני בית דין של מעלה. ממנה "שמר פתחי פיך" שמור את הפה שלך (ילקוט ש"מקץ פמ"א), כי היצר הרע אורב לך... רק תפתח את הפה בכדי לדבר, מיד הוא יזנק עליך, להכשיל אותך בלשון הרע ובדיבורים אסורים... בקיצור, תברור את המילים...

איש אחד, "חיפש את עצמו", עד שהגיע למנזר השתקנים'. בבואו, הסבירו לו שמנהגם לשתוק תמיד, אך פעם בחמש שנים ניתן להם רשות להוציא שתי מילים. הבחור הסכים והצטרף, נכנס למנזר התגבר על עצמו ולא הוציא אפילו הגה במשך חמש שנים ארוכות. כעבור חמש שנים, ניגש אליו הכומר של המנזר ואמר לו "כעת הגיע הזמן, יש לך שני מילים להגיד. נו, מה בפירך?" חשב הבחור וענה "המיטה קשה". הכומר ציווה להחליף לו את המיטה לנוחה יותר, ושוב חזר מיודענו לשתיקתו לחמש שנים נוספות של שתיקה, במאמץ עילאי. והנה, כעבור חמש השנים הללו, שוב ניגש אליו הכומר "נגמרו חמש שנים, יש לך אפשרות לעוד שתי מילים. מה אתה אומר?" הבחור ברר את המילים ואמר "האוכל קר", הכומר לקח זאת לתשומת לבו וציווה שידאגו להגיש לו את האוכל חם. אחרי חמש שנים נוספות, הפעם הוא ניגש אל הכומר ואמר בשתי מילים "אני עוזב". הכומר התעצבן ואמר "יאללה, יאללה, שילך כבר, מאז שהוא הגיע לכאן הוא רק מתלונן"... אז אם כבר החלטת לדבר - תדאג שזה לא יגרום חורבן... שלא תביא את עצמך למצב שתבקש 'סליחה' ותתחנן ל'מחילה'...

הרי מה זו 'מחילה'?

'מחילה' היא מלשון מחול ומעגל, מחילה אמיתית היא להחזיר את הגלגל אחורה, כביכול, כאילו לא היתה שום פגיעה. כאשר הפגיעה קשה, בדרך כלל אי אפשר למחוק אותה לחלוטין. וכן בספר 'הכרמל', מובא בשם המלבי"ם, שמחילה היא מחיקת החטא והפגיעה מן המציאות...

אך יש מפרשים **'שמחילה' זו חפירה עמוקה**, כמו מחילה תת-קרקעית. שצריך לחפש מחילות ודרכים מתחת לפני האדמה, בכדי להגיע בדיקו אל ליבו של הנפגע, כדי שתהיה מחילה אמיתית. כי מחילה מן השפה ולחוץ היא כמעט ולא כלום...

אבל למה להגיע בכלל למצב הזה? למה להכניס ראש בריא למטה חולה? למה שלא נמנע מעצמנו הקפדות של אחרים?

אז איך מתחילים? קודם כל מתמקדים ב'סור מרע', ובורחים ממריבה ומחלוקת... וכעת נראה עד כמה...

כידוע, משה רבנו ע"ה הבין והעריך את קדושת ארץ ישראל, עד כדי כך שהתפלל בכדי להכנס אליה 515 תפילות. הוא ידע, שכל מצוה הנעשית כאן, נחשבת למצוה הנעשית בארמון המלך. והנה, מתייצבים בפניו בני גד ראובן, ומוותרים מרצונם האישי על נחלה בארץ הקודש. ומה הסיבה שלהם? שטחי מרעה לצורך הבקר והצאן. מוותרים על רוחניות בשביל- עשב!... ומה הרגיש משה באותה שעה, שהגיעו לפניו שבטים שלמים שמוכנים לוותר בשביל כסף על אותה ארץ, שהוא מוכן למסור נפשו עליה ולהיכנס לתוכה כעוף הפורח (מדוש רבה דברים יא,ט)? כנראה הוא סבר שיש להם מושגים של ילדים קטנים... נו, ומה הוא ענה להם? מה הסביר להם? אלא ש... הוא לא עשה כלום! לא הראה להם שהם טועים אלא הסכים לבקשתם [ובלבד שיעזרו בכיבוש הארץ]. אבל מדוע? לא חבל?! למה הוא לא מחה בהם?

מבאר הספורנו (במדבר לב, ג): **"כדי שלא להכנס במחלוקת הסכים משה לדבריהם"**... נקודה... אבל, למה לא להנחיל להם את ה'השקפה' הצרופה, את דרך האמת? האם לא כדאי להכנס למחלוקת של שעה קלה בלבד? חד משמעית- לא!!! משה רבנו, הבין יותר טוב מאיתנו, **מה שמחלוקת של שעה קלה עלולה לקלקל- רוחניות של דורות לא תוכל לתקן...** (מעין השבוע)

ולא רק בענייני השקפה, אלא אפילו אם זה קשור לנוסח התפילה- צריך להזהר ממחלוקת... שכן, כאשר מחבר הספר 'פאת השולחן' תיכנן לעלות לארץ ישראל, פסק לו רבי חיים מואלה'ין זצ"ל בהוראה ברורה, **שבארץ הקודש יתפלל רק בנוסח ספרד כמנהג המקום**, והסיבה היא- כדי למנוע פירוד ביישוב... (שערי רחמים)

ואף אם המניע שלך הוא "לשם שמים"- תימלט... רבי גדליה אייזנר זצ"ל, המכונה רבי גד'ל הגיע באחד המועדים להסתופף בצל רבו, האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל. והנה, באחת התפילות, אדם אלמוני החל לזעוף ולפגוע בכבודו של הרבי מגור. ראה זאת אחד מטובי האברכים, ומיד יצא למחות על כבודו של הרבי, וסילק את האלמוני. אחרי התפילה רבי גד'ל ראה את אותו אברך, שהיה בעבר תלמידו בישיבה, עומד מוקף אברכים ומתאר להם בלהט איך העמיד את אותו 'מחוצף' על מקומו, ואיך לימדו היטב לקח שלא ישכח לעולם... ניגש הרב אל אותו אברך ושאלו: "האתה הוא זה אשר שומעו הולך בכל המדינות, שבעה ובחזק יד

זכה לקדש שם שמים ולמחות על כבודו של הרבי?," ענה הלה בשמחה "כן, זה אני". שאלו רבי גדל: "נשארה לי רק שאלה אחת- אילו היה אותו אדם פוגע בכבודו של רבי של חסידות אחרת, האם גם אז היית יוצא למחות על כבוד הצדיקים?". הביט בו האברך בתדהמה, ולבסוף הודה "ברור שלא!". הפטיר רבי גדל "אז לסיכום, **דע לך, שלא על כבודו של הרבי מחית, אלא על הכבוד שלך** **כי אלמוני פגע ברבי שלך**", ואתה נפגעת מכך. אם כן, קינאת לכבודך ולא לכבוד שמים, והתנהגותך נטולת הרסן היתה כשאר בני אדם, אשר אינם יודעים להעביר על מידותיהם, ואלו הן התוצאות!"

(תפארת למשה) ... כי גם מחלוקת 'לשם שמים' היא מחלוקת...

לא בכדי, רבי ישראל, המגיד מקחניץ זי"ע, שאהב את השלום והאחדות, היה רגיל לומר: "**יותר טוב שלום שלא לשם שמים, ממחלוקת לשם שמים!**"

וכן היה מוסיף: "אילו היו כל ישראל עושים שלום ביניהם ומושיטים יד איש לרעהו לשם קשר של אהבה אחוה ורעות, היו כל הידיים מצטרפות ליד אחת גדולה שהיתה מגעת עד לכסא הכבוד..."

כעת, אחרי שהצלחת לברות, השלב הבא הוא להתמקד ב'ועשה טוב'... האמת היא שבכדי לעשות טוב, לפעמים מספיק להקשיב... הנה לכם פסוק תמוה ביותר- "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וַיֹּצִיאוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל מִצְרַיִם הַלְהוּצִיָּא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות ו, ג-ד). מילא שהקב"ה ציוה את משה ואהרן לפנות אל פרעה להוציא את ישראל, אך מה יש לצוות לפנות אל ישראל בעצמם 'להוציא את בני ישראל ממצרים'? וכי אפשר לבקש מאסיר שישחרר את עצמו ממאסר? מבאר ה'משך חכמה', שגם בגלות מצרים, היו בעם ישראל סוחרים עשירים, ואותם עשירים קנו מהמצרים עבדים יהודים, ושיעבדו אותם בביתם. לכן ביקש הקב"ה ממשה ואהרן שיפנו אליהם בתחילה, לפני שילכו לפרעה, בכדי להודיע להם: "**אם אתם רוצים שפרעה ישלח אתכם מגלות מצרים, קודם כל, אתם צריכים לשלח את העבדים שתחת ידכם. כי דרכו של בורא עולם היא מידה כנגד מידה. תשחרר ותשחרר...**" לכן נאמר בפסוק "וַיֹּצִיאוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" ורק אחר כך "וְאֶל פְּרַעֲהַ מִלְּךְ מִצְרַיִם" ... ועל פי זה מובן, מדוע אמר הקב"ה "וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - מהו 'וגם אני' וכי היה עוד מישהו ששמע את נאקת בני ישראל? אלא שהקב"ה ראה את אותם יהודים עשירים ששמעו את צעקת חבריהם ושיחררו אותם, וכן ראה את אלו שהיו אכפתיים לקושי והכילו את העיניו של האחר. או אז אמר הקב"ה: "וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי", 'גם אני מצטרף להנ"ל', לשמיעת הצרות של בניי, ומכח זה אגאל אותם-

בקיצור, "**שחרר בכדי שתשחרר... ואולי זה מה שעומד מאחורי הכלל "עשר בשביל שתתעשר" ... תן וקח...**"

לפי הנהגה זו, היה מיינץ **החתם סופר** צ"ל לאותם שהיו בניסיונות הפרנסה: "קח לך את עצת התורה, עזור לאחיך שהוא דחוק מאוד בפרנסתו". אך המבקש ניסה לטעון "בהתחלה, שכבוד הרב יברך אותי, אתעשר, ואז אעזור לאחרים. הרי איך אעזור כעת כשאני בעצמי נתון בלחץ איום שכזה?" אולם החת"ס הבהיר לו שזו בדיוק השיטה להיושע, בהנהגת "וגם אני שמעתי" - קודם כל תשמע ותכיל את האחר ואז בורא עולם ישמע אותך... **'רוצה ישועות? תושיע את האחרים'...**

נו, אז מה הרווחנו ממה שלמדנו? גם חסכת אי נעימיות מלבקש מחילה, גם מנעת הקפדות ועיכובים, והכי הכי שהרווחת ישועות...

טוב לישראל

כידוע, הרב אליהו בר שלום שליט"א, מכהן כרבה של העיר בת-ים, וכן הינו מחבר הספר **'משפט הכתובה'**. כאשר הרב היה במהלך החיבור

של סט הספרים 'משפט הכתובה'. הוא הגיע לסוגייה של שבועה חמורה. כידוע, בני אשכנז לא עושים שבועה חמורה על כל חובות הבעל כלפי אשתו בכתובה, מחשש שהחתן יעבור על השבועה. מה שאין כן, דעת בני ספרד שאינם חוששים לכך [כיון שעיקר השבועה היא בכדי שהחתן לא ישא אשה אחרת, שכן לבני ספרד אין את 'חרם דרבנו גרשום' המגביל לישא אשה אחרת] ולכן הם נשבעים בכתובה "וגם נשבע החתן במנא דכשר למיקני ביה, וגם נשבע שבועה חמורה בתקיעת כף". הבעיה מתעוררת, באותם בחורי ישיבה ספרדים הלומדים בישיבות אשכנזיות, או המשתדכים עם בני אשכנז, שאז בני אשכנז מקפידים שלא להשביע. והנה, הרב נכנס בעובי הקורה של הנידון של שבועה חמורה, כך שהוא למד את הנושא למעלה מחצי שנה. בהם הספיק לעבור על למעלה ממאתיים ספרים שעוסקים בנושא. במהלך עיונו בנושא, הוא העלה רעיון, שאותם בני ספרד יוסיפו בכתובה הבהרה, שהשבועה חלה רק על חלק מהחובות החמורים של החתן כלפי אשתו, ואז גם בני אשכנז יסכימו לשבועה בחופה ולא תהיה מחלוקת ושלום על ישראל. הרב רצה להציע את הרעיון בפני הרב עובדיה יוסף זצ"ל, ולהימלך עמו על כך. הרב התקשר לרב משה יוסף שליט"א, בנו של מרן בכדי לקבוע פגישה עם מרן. הרב משה יוסף סיפר לו, שאין אפשרות לקבוע פגישה עם מרן, שכן מרן טוען "ואם בגבורת שמונים שנה" ואחרי גיל שמונים כל יום זה מתנה מהשמים, וחבל על הזמן, אלא שהרב משה הוסיף שהיום הרב נוסע לאיזה בית כנסת ויש עשר דקות נסיעה בהם הוא יכול להכנס לרכב ולדבר עם מרן. אלא שהרב משה הציב לו שני תנאים: "התנאי הראשון הוא שזה נושא רגיש, מבין הנושאים שמרן מסר עליהם נפש, להחזיר אותם בעם ישראל, לכן אל תתווכח אתו בהם. התנאי השני הוא- שאתה יכול לדבר עם מרן, כל עוד הוא לא פתח ספר, שאז הרב כבר לא שומע כלום. ואם תרצה תוכל לדבר עם הנהג...". כידוע, מרן היה לומד במהלך הנסיעות ספרים קשים הדורשים עיון, כמו 'שדי חמד', 'נודע ביהודה', 'חתם סופר'. הוא היה לומד בנסיעות מה שאחרים לומדים בשקט בחדר ממוזג. והנה, הרב אליהו בר שלום הגיע בזמן וכנס לרכב. מרן שאל אותו לשמו, והרב בר שלום הזכיר לו. מרן שאל אותו לשם מה הוא בא, והרב בר שלום אמר שזה בנוגע לשבועה חמורה. מרן מיד נכנס לריתחא דאורייתא, והתחיל לשפוך בעל פה סוללה של פוסקים, שורה ארוכה של פוסקים, שהרב בר שלום במשך החצי שנה שהשקיע בנושא, אפילו לא שמע עליהם. [בספר 'אורחות רבנו' מובא, שהסטייפלר זצ"ל אמר על מרן "אין לנו בעיה עם הרב עובדיה, פשוט אנחנו לא מוכרים את הפוסקים שהוא מביא"]. כשמרן סיים את ה'הקדמה', הרב בר שלום אמר "למדתי ברוך השם, חלק מהספרים שכבודו אמר, וזאת יש לי עצה לגבי הנוסח". **מיד מרן קטע אותו "רגע, את הספר 'טוב לישראל' ראינו?", תוך כדי שהרב בר שלום ניסה להיזכר אם הוא בכלל שמע אי פעם על הספר הזה, מרן תפס גמרא ושקע בלימוד, כך שכאן הסתיימה השיחה. הרב בר שלום ניגש לחפש את הספר, למצוא מה מרן התכוון. הוא פתח את תוכנת 'אוצר החכמה' ו'שו"ת בר-אילן' ולא מצא את הספר, הלך לספריית בית מאיר ולא מצא. עד שהחליט ללכת לספריה הגדולה של האוניברסיטה. אמר לספרן שהוא מחפש את הספר טוב לישראל, הספרן הקליד ומצא ארבע אפשרויות בלבד, כך שרק אחד מהם עוסק בתחום ההלכה, שחיברו פוסק קדמון, אלא שזה על הלכות טרפות ולא שייך לדיני שבועה. הרב בר שלום ביקש בטלפון מבני ביתו של מרן שישאלו שוב מה בדיוק שם הספר, ושוב מרן אמר 'אמרתי כבר, טוב לישראל'. בלית ברירה, הרב בר שלום החליט לנסות את הספר על הלכות טרפות. ביקש מהספרן, והספרן אמר לו להפקיד 500 ₪ **משום שיש רק 7 ספרים כאלה בעולם**. הרב הפקיד את הכסף. והגיע שומר עם נשק ללוות אותו למרתפי הספרייה. הרב אחז בספר, והשומר ציווה עליו שיוריד את הידיים, כי רק השומר רשאי לגעת. והנה, בספר היו רק שמונה עמודים, וכל עמוד עסק רק בהלכות טרפות, ללא קשר לשבועה. והנה, בעמוד האחרון הוא מצא תוספת קטנה "כדי שלא להשאיר הנייר חלק, אציגה נא מה שאמרתי בפלפול החברים והתלמידים השבוע. בעניין שבועה חמורה. אותם אלה שרצו לקצר בשבועה לא יפה עשו, איך לא חששו להוציא לעז על הראשונים שכתבו את נוסח הכתובה..." חוץ מלראות את זכרונם העצום של מרן, גילינו את אהבתו לתורה, שקרא כמעט כל ספר שהגיע לידי, ואפילו את ההקדמות שבהם, התוספות והמילואים... שנזכרה... (הרב ליאור גלזר שליט"א)**

לעזרה נזרו בהדפסה- חשבון 446007, סניף 533, בנק המזכירות. לצירוף לעלון. יתקב מנשריאן.
התחלת: המטייעים בהגות חוצאת והפנת העלון ובי, יתקב וזמנת מנשר, תוסר ויעל לוי, איריס מטרי ובי' - לילא אליה ותאי, עובדיה בן טובה, לרפוא'ש יצחק בן טובה, שרה חיה בת נעומה, סעדה אשרה בת חנה תינה, משה מואיז בן נצירה, שרה בת מנוי, מאיר בן שמחה, לדיה בת אלנה. **ליוזם:** חנה ליה בת אלנה, הילה בת אלנה, סל סלי בת שושנה, יונת בן שושנה, יוסף חיים יסתיאה בן שרה חיה, לילא בת איריס, להבדיל, לעלוב'ב מור' ר' עובדיה יוסף בן גורגיה זצוק"ל, שמעון בן סאלם ז"ל.